

Юлія Косенко,
викладач кафедри іноземних мов,
Сумський національний аграрний університет,
(м. Суми, Україна)

КОМУНІКАТИВНЕ СПРЯМУВАННЯ В НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

XXI століття вже традиційно називають епоєю комунікації. Уміння вступати в комунікацію було і залишається актуальним питанням сьогодення. Існує безліч способів подолання психологічних бар'єрів під час спілкування, проте й у наш час більшість людей зазвичай саме на початку розмови відчують певний дискомфорт. Такий процес відбувається щодня, оскільки комунікація залежить від багатьох факторів: з ким відбувається спілкування, за яких умов, з якої причини тощо. Однак найбільших труднощів під час комунікації виникає саме під час розмови на іноземній мові, оскільки крім перерахованих вище перешкод на шляху до спілкування основним виявляється страх несприйняття та нерозуміння, а в окремих випадках інколи навіть висміювання.

На сьогодні активізувалися дослідження проблем, пов'язаних з урахуванням когнітивно-комунікативного підходу при вивченні мови. Численні дослідження сучасних лінгводидактів (М. Пентилюк, О.М. Горошкіна, А.В. Нікітіна, тощо) підтверджують, що саме комунікація інтенсифікує навчальний процес, збагачує його зміст, збільшує мотивацію у вивченні мови.

У процесі свого розвитку комунікативна парадигма неодноразово видозмінювалася: комунікативний підхід доповнювався особистісно-діяльнісним (І. Зимня), культурологічним (Є. Пассов), когнітивним (О. Митрофанова, М. Пентилюк) аспектами. Ряд учених дотримується думки (А. Богуш, К. Климова, О. Ковтун, Р. Мартинова, Е. Палихата, Є. Пассов, М. Пентилюк), що в межах особистісно-діялісного підходу навчання у цілому та педагогічне спілкування між слухачем та викладачем зокрема

переорієнтовуються з об'єктно-суб'єктного на суб'єктно-суб'єктне, завдяки чому викладач спонукає слухачів до спілкування, заохочує, викликає інтерес до предмета комунікації, до себе як інформативної особистості та цікавого співрозмовника [3, с. 186].

У сучасних дослідженнях комунікативного методу українські вчені (Ф. Бацевич, А. Богуш, О. Вовченко, О. Горошкіна, О. Ковтун, Т. Стеченко та ін.) пов'язують його з рівнем сформованості міжособистісного досвіду, необхідного індивіду, щоб у межах власних здібностей та соціального статусу успішно функціонувати в суспільстві; готовністю людини здійснювати спілкування як складну багатокомпонентну динамічну цілісну мовленнєву діяльність, на характер якої можуть впливати різноманітні чинники [2, с. 18].

Як зауважують учені, головною метою сучасної мовної освіти є формування мовної особистості, людини самодостатньо комунікативно компетентної, здатної і готової до спілкування в будь-якій життєвій ситуації та в різних сферах суспільного життя. Ця особистість має оволодіти мовленнєвою культурою, комунікативною компетентністю та гуманістичним світоглядом.

Дементьєва Т. вважає, що комунікативна компетенція як сукупність мотивованих знань, умінь і навичок, необхідних особистості для здійснення мовленнєвої діяльності у навчально-професійній сфері вміщує у собі: мотиваційний компонент, який забезпечує розвиток мотивації навчання, прищеплення інтересу до вивчення наукового стилю мовлення; мовний компонент, який передбачає оволодіння теоретичними знаннями мови і лексико-граматичними вміннями; предметно-мовленнєвий компонент, що зумовлює отримання знань про змістовний бік предмета, вдосконалення лексичних умінь і поетапне формування умінь діалогічного і монологічного мовлення; прагматичний компонент, що зумовлює оволодіння вміннями використовувати висловлювання в конкретних ситуаціях спілкування [1, с. 13].

Як свідчить практика, комунікативне спрямування в навчанні української мови як іноземної відбувається за умови формування в іноземних студентів умінь і навичок вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами мови

в усіх видах мовленнєвої діяльності. Комунікативне навчання краще сприймається іноземними студентами під час рольових ігор та вирішень проблемних ситуацій, що сприяють виробленню стійких комунікативних умінь і навичок правильної побудови усних висловлювань та використання граматичних конструкцій в особистісній сфері спілкування згідно зі Стандартизованими вимогами до рівнів володіння мовою А1-В2.

Уміння правильно висловлювати свою думку та вступати в діалог завжди є запорукою успіху в будь-якій справі, у зв'язку з цим формування комунікативно компетентної особистості, здатної вільно й легко висловлюватися з будь-яких питань є головним завданням комунікативного підходу.

Отже, комунікативне спрямування є однією з найефективніших методик при викладанні української мови іноземним студентам. Вона дозволяє у досить короткий термін сформувати певний рівень мовної компетенції інокомунікантів через активне залучення мовленнєвих ситуацій. Перевагами комунікативної методики є: швидке подолання мовного бар'єру, формування базової комунікативної компетенції, створення мовного середовища, використання мови в життєвих ситуаціях тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дементьєва Т.І. Формування комунікативної компетенції студентів-іноземців підготовчих факультетів у процесі навчання: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.09 / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків, 2005. 18 с.
2. Мильруд Р. П., Максимова І. Р. Сучасні концептуальні принципи комунікативного навчання іноземних мов. *Іноземні мови в школі*. 2000. № 5. С. 17–21.
3. Павленко О.М. Методика пропедевтичного навчання української мови іноземних слухачів у закладах вищої освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», МОН України. Одеса, 2019. 355 с.